

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 059-20/1

*Sayın Orhan Şaik Gökyay'a
Fahri Edebiyat Doktoru
ünvanının tevcihi münasebetiyle
düzenlenen töreni teşrifinizi rica ederim.*

Prof. Dr. Cem'i Demirođlu
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ

8 Haziran 1989 Perşembe, Saat 11.00
Merkez Bina Doktora Salonu
L.C.V. 527 41 39

Öğretim üyelerinin mümkünse
akademik kıyafet giymeleri
rica olunur.

*Sayın Orhan Şaik Gökyay'a
Fahri Edebiyat Doktoru
ünvanının tevcihi münasebetiyle
düzenlenen töreni teşrifinizi rica ederim.*

Prof. Dr. Cem'i Demirođlu
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ

8 Haziran 1989 Perşembe, Saat 11.00
Merkez Bina Doktora Salonu
L.C.V. 527 41 39

Öğretim üyelerinin mümkünse
akademik kıyafet giymeleri
rica olunur.

Edebiyat Fakültesi Dekanı Sayın
Nurhan Atasoy'un konuşması

ORHAN ŞAİK GÖKYAY

1902'de İnebolu'da doğdu. İlk ve Orta öğrenimini Kastamonu ve Aydın Lisesi'nde yaptı. Ankara Muallim Mektebi'ni 1922'de bitirdi. 1922-1926 yılları arasında Giresun, Samsun ve Balıkesir İlkokullarında Öğretmenlik yaptı. 1927'de Kastamonu Lisesi'ni, 1930'da Yüksek Öğretmen Okulu Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. 1931-1939 yılları arasında çeşitli liselerde Türkçe ve Edebiyat öğretmenliği yaptı. 1941'de Ankara Müsiki Öğretmen Okulu'nun Müdürlüğüne getirildi. 1947-1951'de Galatasaray Lisesi'nde öğretmenlik, 1951-1954 yıllarında İngiltere'de öğrenci müfettişliği, daha sonra, aynı ülkede Türkçe okutmanlığı yaptı. 1960'dan sonra Eğitim Enstitüsü'nde Edebiyat öğretmenliği yaptı. Aynı görevde iken 1969'da emekli oldu.

Orhan Şaik Gökyay ilim dünyasında edebiyat tarihi ile ilgili çalışmaları ile tanındı. Türk edebiyatının bazı ana kaynaklarını, metin ve bugünkü dile çevirme şeklinde yayıma hazırladı. Bu metinleri, eklediği notlarla açıklamaya çalıştı.

Eserleri : Dede Korkut (1938), Bugünkü Dille Dede Korkut Hikâyeleri (1939), Devlet Konservatuvarı Tarihçesi (1941), Kaabusnâme (1944), Kâtib Çelebi (1957), Kâtip Çelebi'den Seçmeler (1968), Eşkâl-i Zaman (Ahmet Rasim'den 1969), Mizânü'l-Hak (Kâtib Çelebi'den 1973), Dedem Korkut'un Kitabı (1974), Ziyafet, Sofraları (Mustafa Âli'nin Mevâidü'n-nefâis fi-kavaid'i'l-mecâlis'inden II c. 1978).

Yazdığı yüzlerce makaleden tenkidî mahiyette olanları Destursuz Bağa Girenler (1982) isimli kitabında topladı.

Tercümelere : Türklerde Karagöz (Gacop'tan 1938) Dorian Gray'ın Portresi (Oscar Wilde'den 1937), Mentеше Beyliği (Paul Wittek'den, 1944), Gockel, Hinkel ve Gackeleia (C. Brentano'dan 1959).

Orhan Şaik Gökyay kitapları dışında Atsız, Orkun, Çağlayan, Çığır, Varlık, Türk Dili, Türkiyat Mecmuası, Ülkü ve Hisar gibi dergilerde çeşitli araştırmalar ve şiirler yayımladı.

Orhan Şaik Gökyay ilmi çalışmaları yanında usta bir sairdir de. Âşık tarzının önemli temsilcilerinden olan Gökyay, şiir zevkini Edebiyat öğretmeni olan babası Mehmed Cevdet Efendi'den aldı. Âşık tarzı geleneğine uygun millî konuları işleyen lirik-epik şiirler yazdı. Şiirleri ile Türk nesillerine insan, millet, milliyet, vatan, bayrak sevgisini uyandırmış ve canlı tutmuştur. Türkiye'de «Bu vatan kimin» şiirinin heyecanını yaşamamış insan yok gibidir.

Orhan Şaik Gökyay, örnek bir hoca, bilgisini yaymakla mutluluğu ve sevgisi artan bir ilim adamı ve usta bir şair olarak eğitim ilim ve sanat hayatımızda haklı bir yer kazanmıştır.

Orhan Şaik Gökyay, 1970'den bu yana yurdumuzun çeşitli yörelerinde toplanan dil, edebiyat folklor ve tarihle ilgili toplantı ve kongrelere daima katılmış, sunduğu tebliğlerle ilim hayatımızın seviyesini daima yükseltmiştir.

Bu güne kadar Orhan Şaik Hoca gerek edebî eserleri ve gerekse araştırmaları ile çeşitli ödüller almıştır. Bunlardan biri 1972 yılında Turizm Bakanlığı'nın açtığı «Anıt Kabir Senaryosu I. lik ödülüdür. 1981 yılında Kültür Bakanlığı'nın «Türk Kültür ve Sanatına Yapılan Hizmet Ödülü» kendisine verildi. Ayrıca 1982 yılında Folklor Araştırmaları Enstitüsü «İhsan Hınçer Türk Folklor Hizmet Ödülü»kendisine layık görüldü. Amerika'da Harwart Üniversitesince kendisi için bir armağan kitabı düzenlenmiştir.

Şu anda burada toplanmamızın amacı, eğitimci, şair, yazar, araştırmacı ve edebiyat tarihçesi, diyebiliriz ki hocaların hocası, Orhan Şaik Gökyay'a İ. Ü. Senatosu'nca verilmesi kararlaştırılan Fahri Doktor payesini sunmaktır.

دوتقو اگونی قونوشما

صاین ره کور

ادبیات فاکولته کورل ، کعبه لایه گدر دگای غوندن دولای شکرلری صدنام ؛

برده - دینجاکوی .. به عنوان ، بردن ، بنی بندن آلون ادبیات فاکولته سنه

گدره نجی اولدینیم یا شوره گدره سدر ، - دینجیم بدندنر . دها آ چیو سویله ییم ؛

شوآنده ، بیله ییم نذکی صد ایته ماری تورلو عنوانلرله درناغنه اولان مکلده کورمه

آراسنده حالاکتده می بر توکوره نجی یاستنده بولمه ، بک قولا ای بیله بر موطلوله

اولدینیم تقدر بعبور دینور . ادیه بن ، 1922 / ره بدیانه ، نذکره متن

اولدنه ، آدی بلی هر صاناکه برادقولک ره ، دورون ملتک ^{نه شینه} ~~ایستک~~ بر توکوره متن

اولدنه ، کندی نذکره نجیله مکل آراسنده ، هپ اولنک یاستنده بولمشره ؛

موطلوله دگای نینر .. اولنک ، طهیرانه کی ره ؛ بزگوره آغا جاکوی نیر .

طهیرانه ، آغاچه نه کور دیر دگایک شکرده دهله .-

ایین ادقولدن بدیانه ، کعبه یولک دشره ن ، بنده ادقومه ، دها چیو

توکره منلوقتی آتله یین ، بدتنن نذکره قتلوم ، بنی قاطره لوله و شکرلوه

با ستر یا ستره برادره دنیا یی ده ، بنی ده ترک ایله دپ ییکار ، آللهک ره حسته

تاده شکرده . نه آکلاه کله گین آ هیقلایه قالیتمدن سویله ییم که - بیره جائزه -

بولدن بن آرنیه کندی کندی نذکره نجییم . هون سترنی نه کلام ، بن بورتوه

کنایلمی بر ایچمه نذکره صاییم . بنجه بورتون هیدی اترک ، بر ایچمه چورده .

بویله آکلادینیم ، بویله اینانه نینم ، بو قناعتک دیردکی ره هتقله چالیسه نینم

ایچینه که به سویله دکلامی نزره بر تکر صایکنری ایستیم ؛ بد ، بن ستر

آنه کی موطلولنک باشق برادره کور .

عبدالحمید خاوند ، بنی ایله سدری با غلامیم دیریم ؛

صفر ، اشیر ، تر - اولنک .

بن داسطیم ، اثر اولنک .

بنده دیریم که ، بن داسطیم ، اثر نذرده .

وار ~~صفر~~ اولنک .

(Handwritten signature)

(1912) ve harb ü kıtal olup Ahir İskender vefâtı târihinden 882 sene soñra Hazret-i Risâlet penâh vucûda gelüp rûy-i zemîne velvele şalup kırk yaşında şâhib-i Nübûwet oldukda ba'de Hicreti'n-nebeviyye 17 sene soñra Mekke-i Mükerrerme Kureyş'liler destinden feth idüp zamân-ı sa'âdetlerinde Şam-ı şerif dañı feth olundu. Bedest-i Halid ibni Velid ve Esved ibni Mikdâd ve yetmiş biñ şahâbe-i güzîn şâhib-çihân feth-i Şam'da mevcûdlar idi. Malik-i Dımışk Harkil kayser arz-ı mukaddesde bir bir cây-ı menâş kalmayup ahir karar-ı firâra mübeddel olup deryâ mişâl asker ile İslâmbol üzre varup hâh-nâhah devletleri ber-geşte olmuş Yunâniyan elinden Harkil kayser şehr-i Kostantin'i alup müstakil kıral-ı dâl olup bu dañı imâr itmeğe mûbâşeret itdi. Ammâ biri Mekke ve Medine taraflarında Hazret-i Risalet penâh günden güne emr-i Hüdâ ile mücâhid-i fi-sebilillah olup bi'z-zat kendüleri yigirmi sekiz TMazâ idüp toköz gazada kâfirler ile mukâtele olmuşlardır. Meşelâ Gazâ-yı Bedr ve Gazâ-yı Uhûd ve Gazâ-yı Handak ve Gazâ-yı Benükarit ve Gazâ-yı Beni'l-müştalak ve Gazâ-yı Hayber ve Gazâ-yı Mekke ve Gazâ-yı Huneyn ve

8 خوزدان 1989 چالاکلیه گه نی
ادبیات فالدته سنده دو قتر
قوندشی

TDV ISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 059-20/3

صاین ره کند

ادبیات فالدته نونک ، بجالایق کوردکی عزاندن دولایی تکلورمی صوتارم ؛ برده
— و بیلورمی .. بد عزان ، برده ، بنی بندن آلوب ادبیات فالدته سنده ندره نجی اولدینم
یا نکه کوندتر ، — و بیخیم بوندن . داحا آجین سولیم ؛ خوانده ، بیلورم نونجه حق
ایته مادی تورلور عزانلار دونانسه اولان مکلده ملک آرانده ، حالاکندی بر ندره نجی یاننده
بدلورم ، یق قولای ایریشیلورم بر مدخله اولدینتی تقدیر بو بوردینر ، ادیسه بن ، 1922 دن
بدیانه ، ندره تن اولورم ، آری بلورم هر صانه بر ادقولک دکل ، ندرک ملنک خد سنده
بر ندره تن اولورم ، کندی ندره نجیلورم آرانده ، هب اولان یاننده بدلورم ،
مدخلو و شعایتورم .. اولورم ، خدیجان کی در ؛ بر لورده آقا جلورکی نر ؛ طویران ، آغاچه
نکر دیر دکلنک سوندن ده دله .

ایلك اولدورن بدیانه ، کیدیلر کورن ؛ نینه اوقومده داحا عیدنه ندره تن سونق
آنندن ، بندن ندره تنلورم ، بنی خاطر لورمه وقتلورمله باش باشه بر اترمه ، دنیا نی دره ،
بنی دره نرک ایوب بیلورم ، آلالهک رحمته فادرتکلورم . نه آکلورم حلدنن آجیلورمه قالدین
سولیم که — نیر چانورم — بوندن بن ارتق کندی کندمک ندره نجی تم . همان
سولیم که ~~کندی~~ نه کولیم ؛ بن بوندن کتابلورمی ، بر ایجه جهنک ندره نجی صایبورم . بنی
بوندن جدی اترلر بر ایجه چه در . بویله آکلورنیم ، بویله ایناندینیم ، بوقنا حلتک ویردیکی
را حلقله یالینیم ایچیندر که بد سولیم دکلورمی ، ندره بر تکلور صایجانوی ایستورم ؛
بو ، بنی خواننده کی مدخله لیمک باسقر بر افاده کی در .

عبدالحق حامدک بر بی ایلو سوزمی باغلا ییم ریورم ؛

مقر ، اشبر ، تر لور اولور .

بنی واسطیم ، اتر اولور .

بنی دره ریورم که ، بنی واسطیم ، اتر سزگد .

د اولور اولور .

دولورم . ندره کولورمی

Onk ...

8 خنویان 1783

ادبیات و ادبیات و ادبیات و ادبیات

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 059-20/3

صاین ره کتو

ادبیات فاکولته ترک ، بحالین کوردکی عزاندن دولای تشکرمی صونارم ؛ برده
وینجیومی .. بد عزان ، برده ، بنی بنی آلون ادبیات فاکولته سنده ندره نجی اولدینم
یا سکره کوردتورمتر ، وینجیم بوندنر . راحه آهین سولیم ؛ شوآنده ، بیلامر توکجه حق
ایته مادی تورلور عزانلار وونانمه اولان مکلده ملک آرانده ، حالانکده می بر ندره نجی یاشنده
بولور ، یان قولای ایریشیلر بر مصلولور اولدینتی تقدیر بویوردینر ، ادیسه بن ، 1922 دن
بد یانه ، ندره تن اولورده ، آری بلور هر صانه برادقولک دکل ، تورک ملتک حده متنده
بر ندره تن اولورده ، کندی ندره نجیملر ملک آرانده ، هب اولانک یاشنده بدستدر ،
مصلولور و شمانیر ، اولور ، طوری کی در ؛ بر لورده آغا چاک کی نر . طویرانه ، آغاچه
نکر دیر وکیلک تورنده دکلر .

ایلیک اولدولون بدیانه ، یایدول کورن ؛ نیده اوقومورده ودا صایدور ندره تن سوقتی
آشدرین ، بدتن ندره تنلورم ، بنی خاطر لورمه وفتعلرمله باش باشه بر ادرده ، دنیایره
نجی ده ترک اییور بیکور ، آلاله رحمتنه فادوشلور در . نه آکلور حله بنی آهیلرله قالمیشورن
سولیم که - نیر جانور - بولون بن آرتین کندی کندملک ندره نجیسم تم . همان
مندی ~~کلام~~ نه کلام ؛ بنی بولون کتابلری ، بر ایجه جه ننگ نوردنک صایبورم . بنجه
بولون جدی اثرلر بر ایجه جه در . بویله آکلورینم ، بویله ایناندرینم ، بوقنا عتک ویردیک
را حلقله یالنه نینگ ایچیندر که بد سولیم و ماری ، ندره بر تکلر صایمانوی ایستورم ؛
بر ، نینگ شوآنده کی مصلولورنک باستقر بر افاده سی در .

عبدالحق حامدک بر بی ایله سدرمی باغلامیم ریبورم ؛

مقبر ، اشبر ، تر اولور اولور

بنی واسطیم ، اثر اولور

بنی ریبورم که ، بنی واسطیم ، اثر سزگدر .

وا ~~کلام~~ اولور .

وینجیومی
کوردکی

On...
...
...

8 haziran 1989 ~~çarşamba~~ ^{Pazartesi} günü, İstanbul Üniversitesi

Edebiyat Fakültesinde

Doktora Törenindeki

Konuşmam

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
10 059-20/4

Sayın Rektör,

Edebiyat Fakültenizin, bana lütfik gördüğü unvandan dolayı teşekkürlerimi sunarım; bir de sevinçlerimi. .Bu unvan, birden, beni benden alıp Edebiyat Fakültesinde öğrenci olduğum yaşlara götürmüştür, sevincim bundandır. Daha açık söyleyim: Şu anda, yıllarca önce hak ettikleri türlü unvanlarla donanmış olan meslektaşlarımla arasında, hâlâ kendimi öğrenci yaşında bulmak, pek kolay erişilir bir mutluluk olmadığına takdir buyurursunuz. Oysa ben, ,1922'den bu yana, öğretmen olarak, adı belli herhangi bir okulun değil, Türk milletinin hizmetinde bir öğretmen olarak, kendimi öğrencilerimin arasında, hep onların yaşında bulmuşumdur, mutlu ve şikâyetli. . Onları, toprak gibidir; bizler de ağaçlar gibiyiz. Toprak, ağaca neler verdiğinin şuurunda değildir.

İlkokuldan bu yana bana yol gösteren; bende okumak ve daha çok öğrenmek şavkını ateşleyen, bütün öğretmenlerim, beni hâtıralarımla ve müşküllemlerime başbaşa bırakarak, dünyaya da, beni de terk edip gitmişler, Allahın rahmetine kavuşmuşlardır. Ne anlama geldiğini açıklamaya kalkışmadan söyleyim ki - tabir caizse - bugün artık kendi kendimin öğrencisiyim. Hemen şunu ekleyim: Ben bütün kitaplarımı bir imcenin ürünü sayıyorum. Bence bütün ciddi eserler bir imce e d i r. Böyle anladığım ve böyle inandığım, bu kanaatin verdiği rahatlıkla çalıştığım içindir ki bu söylediklerimi, sizlere bir teşekkür saymanızı istiyorum; bu, benim şu andaki mutluluğumun başka bir ifadesidir.

Abdülhak Hâmid'in bir beyti ile sözümü bağlayayım diyorum:

Makber, Eşber, Tezer onundur;

Ben vasıtayım, eser onundur. .

Ben de diyorum ki, ben vasıtayım, eser sizindir.

Vae Sağolun!

Orhan Şaik Gökyay

Orhan Şaik Gökyay

7 Haziran 1989 Çarşamba günü, İstanbul Üniversitesi

Edebiyat Fakültesinde

Doktora Törenindeki

Konuşmam

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 059-20/4

Sayın Rektör,

Edebiyat Fakültenizin, bana lâyık gördüğü unvandan dolayı teşekkürlerimi sunarım; bir de sevinçlerimi. .Bu unvan, birden, beni benden alıp Edebiyat Fakültesinde öğrenci olduğum yaşlara götürmüştür, sevincim bundandır. Daha açık söyleyim: Şu anda, yıllarca önce hak ettikleri türlü unvanlarla donanmış olan meslektaşlarımla arasında, hâlâ kendimi öğrenci yaşında bulmak, pek kolay erişilir bir mutluluk olmadığına takdir buyurursunuz. Oysa ben, 1922'den bu yana, öğretmen olarak, adı belli herhangi bir okulun değil, Türk milletinin hizmetinde bir öğretmen olarak, kendimi öğrencilerimin arasında, hep onların yaşında bulmuşumdur, mutlu ve şikâyetsiz. . Onları, toprak gibidir; bizler de ağaçlar gibiyiz. Toprak, ağaca neler verdiğinin şuurunda değildir.

İlkokuldan bu yana bana yol gösteren; bende okumak ve daha çok öğrenmek şavkını ateşleyen, bütün öğretmenlerim beni hatıralarımla ve müşküllerimlle başbaşa bırakarak, dünyaya da, beni de terk edip gitmişler, Allahın rahmetine kavuşmuşlardır. Ne anlama geldiğini açıklamaya kalkışmadan söyleyim ki - tabir caizse- bugün artık ^{ben} kendim kendimin öğrencisiyim. Hemen şunu ekleyim: Ben bütün kitaplarımı bir imcenin ürünü sayıyorum. Sence bütün ciddi eserler bir imcedir. Böyle anladığım ve böyle inandığım, bu kanaatin verdiği rahatlıkla çalıştığım içindir ki bu söylediklerimi, sizlere bir teşekkür saymanızı istiyorum; bu, benim şu andaki mutluluğumun başka bir ifadesidir.

Abdülhak Hâmid'in bir beyti ile sözümü bağlayayım diyorum:

Makber, Eşber, Tezer onundur;

Ben vasıtayım, eser onuhdur. .

Ben de diyorum ki, ben vasıtayım, eser sizindir.

Var sağ olun!

Orhan Şaik Gökyay

Orhan Şaik Gökyay

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi

No 059-20/5

Matbu Haftalık

Doktora Torani Konuşması

TDV ISAM
Kütüphanesi Arşivi

No 059-20/6

İletişim

İLETİŞİM YAYINCILIK GAZETECİLİK, BASIN SANAYİ VE TİCARET A. Ş.

İSTANBUL

Klodfarer Cad. İletişim Han 34400 Cağaloğlu
Tel. 516 22 60 • Fax: 516 12 58

*

ANKARA

Konur Sokak No. 24/4 06640 Yenisehir.
Tel. 425 20 71 • Fax: 425 18 15

*

İZMİR

857 Sokak İzmiroğlu İşhanı No.306 35250 Konak
Tel. 14 90 42 • Fax: 14 46 65

Sayın

ORHAN SAIK BÖKYAY
DR. FAZIL BÖKÇEBÖREN SOK.
NO: 13 KAYISDABI CAD.
81080 GÖZTEPE / İSTANBUL
5 ADET